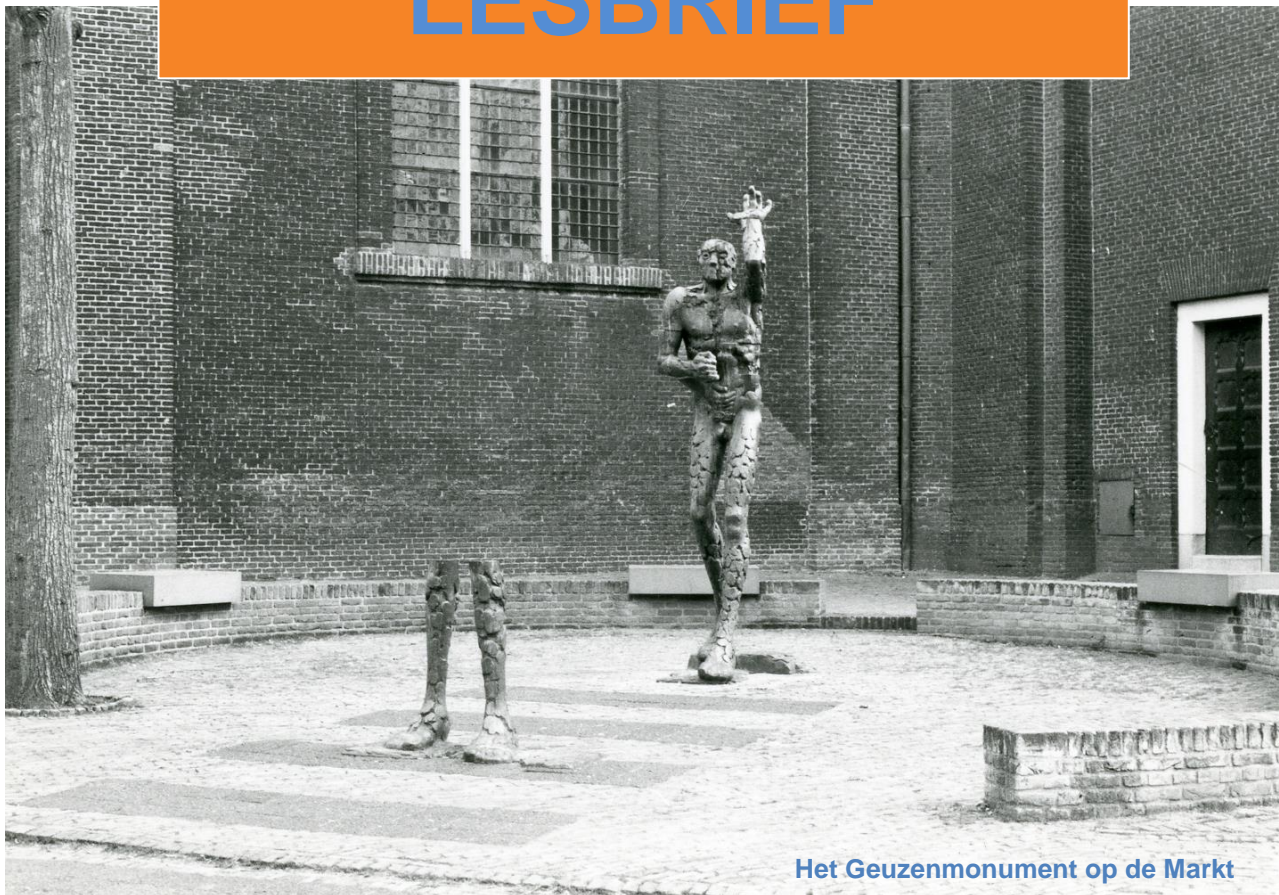

De Geuzen in WOII LESBRIEF

INHOUDSOPGAVE – Wat kun je waar vinden?

Hoofdstuk 1 - Stadsarchief Vlaardingen	pagina 2
Hoofdstuk 2 - Streekmuseum Jan Anderson en Stichting Geuzenverzet 1940-1945	pagina 3
Hoofdstuk 3 - De Geuzen	pagina 4
Hoofdstuk 4 - Leven met de vijand	pagina 5 en 6
Hoofdstuk 5 - Vorbereiding in de klas	pagina 7
Hoofdstuk 6 - Verwerkingsopdracht	pagina 8

'DE GEUZEN IN WOII'

Deze lesbrief gaat over De Geuzen. Het was de **allereerste verzetsgroep** van Nederland, vlak na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. Helden dus, want...zou jij dat durven? Tegen de Duitsers ingaan, die ons land bezetten? Nadat je deze lesbrief hebt doorgewerkt, ga je op bezoek in het Stadsarchief aan het Plein Emaus 5 en Streekmuseum Jan Anderson.

In het Stadsarchief bewaren we de documenten (papieren) die ons van alles vertellen over wie die Geuzen waren, wat zij deden en hoe het in de oorlog met hen afliep. Streekmuseum Jan Anderson bewaart veel objecten (voorwerpen) die aan hen herinneren. En de Stichting Geuzenpenning zorgt er elk jaar op 13 maart voor, dat de Geuzen nooit vergeten worden. In dit project werken we allemaal samen.

Hoofdstuk 1 Even voorstellen STADSARCHIEF VLAARDINGEN

Jullie moeten natuurlijk wel een beetje weten wat een Stadsarchief is voordat jullie op bezoek komen. Daar gaan we dan. Het **Stadsarchief is de 'bewaarplek' van de geschiedenis van Vlaardingen**. Ontelbare documenten, ook wel archiefstukken of archivalia genoemd, vertellen ons van alles over wat er in het verleden in de stad is gebeurd. Een archief, zónder hoofdletter, is een verzameling papieren en/of digitale documenten die bij elkaar hoort. Ook **jij hebt al een eigen archief**. Je geboortekaartje, je schoolrapport, je zwemdiploma, een pasfoto, paspoort enzovoorts. Kun je je voorstellen hoe groot je eigen archief zal zijn als jij bejaard bent....?

Het Stadsarchief heeft een taak

De taak van het Stadsarchief is het verzamelen, ordenen (wát hoort wáár), het restaureren (opknappen), goed bewaren en het laten zien van het papieren en digitale archief van de stad. Zo bewaren we ook veel archivalia uit de Tweede Wereldoorlog. Dat zal je bij het bezoek wel zien.

In het Stadsarchief vind je.....

- Belangrijke archieven, zoals die van de Gemeente Vlaardingen, de politie of de rechtbank
- Bouwtekeningen van gebouwen en huizen (handig als je gaat verbouwen!)
- Kaarten en plattegronden
- heel veel foto's, tekeningen en schilderijen
- Kranten, tijdschriften en boeken
- dvd's, cd's
- allerlei losse documenten zoals gedichten, geboortekaartjes en uitnodigingen voor feesten

Waarom bewaart het Stadsarchief al die 'ouwe troep'?

- omdat sommige documenten als bewijs ergens voor dienen. Je geboortekaartje bijvoorbeeld bewijst dat jij bestaat
- om mensen te kunnen helpen met het uitzoeken van hun stamboom
- om leerlingen informatie voor hun werkstuk te geven
- om de geschiedenis van de stad te kunnen vertellen

Hoe bewaart het Stadsarchief de archiefstukken?

Alle archiefstukken hebben een plaatsje in één van de drie depots (spreek uit als 'deepoos').

Dat zijn ruimten waar het koel en droog is. Zo blijven ze héééél lang goed. Grote kans dat jouw achter-achter-achter-enzovoorts-kleinkinderen ze over 500 jaar nog kunnen bekijken!

Digitaal en op papier

Steeds vaker krijgen we foto's en archieven digitaal binnen. Digitale documenten of bestanden moeten weer op een heel andere manier worden bewaard. Op een harde schijf, in de cloud of op een server bijvoorbeeld. Dat kost natuurlijk veel minder ruimte.

Het oudste en nieuwste archiefstuk

Het oudste archiefstuk komt uit 1276, het 'jongste' wisselt pijsnel. Dat is op het moment dat we deze lesbrief schrijven, een foto van de bouw van een nieuwe woonwijk in het centrum, het zogenaamde Mariskwartier. Want **wat vandaag gebeurt, is morgen al geschiedenis**.

Hoofdstuk 2 STREEKMUSEUM JAN ANDERSON en STICHTING GEUZENVERZET 1940-1945

STREEKMUSEUM JAN ANDERSON

Omdat Streekmuseum Jan Anderson heel veel **voorwerpen uit de Tweede Wereldoorlog** heeft, maken we tijdens jullie bezoek aan het Stadsarchief een kort uitstapje naar buurman Jan.

Het museum vind je aan de Kethelweg nummer 50. Het ligt op 100 meter afstand van het Stadsarchief.

Jan Anderson hield altijd al erg van verzamelen en dat doet hij nu nog steeds heel graag. In 1976 begon hij zijn verzamelde spulletjes tentoon te stellen in een oude stadsboerderij. Van de koeienstal maakte hij een tentoonstellingsruimte. Zo ontstond Streekmuseum Jan Anderson.

Bij Jan vind je nog veel meer. Een klaslokaaltje van vroeger, oude ambachten, een ouderwets winkeltje. Ook oud speelgoed, reclames, voorraadblikken, boeken, medailles en oorkonden.

Bezoek de website maar eens van Jan: www.jananderson.nl

STICHTING GEUZENPENNING

De heer Hans Mathijssen van deze stichting, kan heel mooi vertellen over de Geuzen. Daarom komt hij, als de juf of meester dat wil, een les geven bij je in de klas.

Op 13 maart schoten de Duitsers vijftien Geuzen en drie leiders van de Amsterdamse Februaristaking dood. Dat gebeurde op de Waalsdorpervlakte in Den Haag. Die ligt vlak bij de Scheveningse gevangenis (het 'Oranjehotel'), waar ze vier maanden gevangen hadden gezeten. Sinds 1946 is er elk jaar op diezelfde dag, 13 maart, een herdenking van de dood van die eerste Geuzen.

De Stichting Geuzenpenning is opgericht om ons eraan te blijven herinneren hoe belangrijk vrijheid voor iedereen is. En om nooit vergeten wat die eerste verzetsgroep voor iedereen betekend heeft.

Sinds 1987 reikt de stichting jaarlijks op 13 maart de **Geuzenpenning** uit. Dat heb je vast weleens in het journaal gezien. De Geuzenpenning wordt uitgereikt aan een organisatie of een persoon die zich op een bijzondere manier heeft ingezet vóór democratie of tégen dictatuur, discriminatie (iemand uitsluiten en minderwaardig vinden) en racisme (het discrimineren van mensen naar aanleiding van hun afkomst en/of huidskleur).

Nabestaanden, oud-verzetsstrijders, mensen van de overheid, scholieren en de ontvanger van de Geuzenpenning leggen elk jaar op die dag kransen op het Geuzengraf op begraafplaats Emaus in Vlaardingen.

Daarna is er een stille tocht van de begraafplaats naar het

Geuzenmonument op de Markt, waar weer een moment van herdenking is.

Het Geuzenmonument is op 12 maart 1983 onthuld door koningin Beatrix.

Het is ontworpen door de Vlaardingse kunstenaar Leen Droppert.

Klik op de volgende link als je meer over het Geuzenmonument wilt weten:

<http://www.geschiedenisvanvlaardingen.nl/verhalen/monumenten/het-geuzenmonument>

Na de plechtigheid op de Markt wordt de Geuzenpenning uitgereikt in de Grote Kerk. Hierbij zijn veel tv-ploegen aanwezig.

Op www.geuzenpenning.nl vind je nog meer informatie.

Hoofdstuk 3 DE GEUZEN

Mobilisatie en capitulatie

Het is in het jaar 1939. Hitler is in Duitsland aan de macht. Hij wil van dat land een heel groot rijk maken. Daarvoor moet hij zo veel mogelijk landen veroveren en één daarvan is Nederland. Omdat er dus oorlog dreigt, moeten alle mannen in Nederland tussen 17 en 45 jaar zich melden. Zij moeten immers ons land gaan verdedigen. Dit noemen we **mobilisatie**.

Op de toren van de Grote Kerk komt alvast een sirene om de inwoners van de stad te waarschuwen als de vijand binnenvalt. Het gemeentebestuur laat schuilkelders bouwen en schuilloopgraven aanleggen.

Dan is het zover. Op **10 mei 1940** komen de Duitsers Nederland binnen. Op **14 mei 1940** bombarderen zij Rotterdam. Er vallen honderden slachtoffers. Tachtigduizend Rotterdamers zijn dakloos. Nederland capituleert (geeft zich over). In Vlaardingen valt achter de Kortedijk een bom.

De oprichting van verzetsgroep 'De Geuzen'

Vijf dagen nadat Nederland zich over had gegeven, schrijft **Bernard IJzerdraat** zijn eerste '**Geuzenbericht**'. Hij roept in dat 'Geuzenbericht' iedereen op, zich tegen de komst van de Duitsers te verzetten. Het is de allereerste **verzetskrant**.

Een aantal mannen uit Vlaardingen denkt er net zo over. Samen met IJzerdraat richten de Vlaardingers **Arij Kop**, les Korpershoek, Sjaak van der Ende, Kees van Aken en Jan van Wijk een paar weken later **verzetsgroep 'De Geuzen'** op. De Vlaardingers kennen elkaar al van de wandelvereniging 'Flardinga', waar ze lid van zijn.

De groep Schiedammers, Vlaardingers en later ook Maassluisers wil zich verzetten tegen de Duitsers. Dit doet zij door aan de Engelsen, die aan onze kant staan, te vertellen waar bijvoorbeeld Duitse telefoonkabels liggen. Ook geven ze door waar opslagplaatsen zijn en waar de luchtafweer van de Duitsers staat. **Spionageactiviteiten** noem je dat. Ondertussen blijft de groep de illegale krantjes, de 'Geuzenberichten' verspreiden. Er sluiten zich steeds meer mannen aan bij de Geuzengroep.

Een half jaar later gaat het vreselijk mis. De groep wordt **verraden** en de Duitsers arresteren 230 Geuzen. Ze brengen ze naar de gevangenis in Scheveningen. Deze gevangenis heet sinds die tijd het 'Oranjehotel', omdat er zo veel verzetsmensen gevangen zaten. Oranje is immers de kleur van ons koningshuis.

De dodencel

Vijftien van hen, waaronder Arij Kop, Bernard IJzerdraat en Sjaak van der Ende, krijgen de **doodstraf**. Ze worden **doodgeschoten** op de **Walsdorpervlakte**, vlak bij het 'Oranjehotel'. Voor deze vijftien mannen en nog drie andere doodgeschoten verzetsmensen staat bij de Grote Kerk op de Markt een monument dat jullie vast wel kennen: het **Geuzenmonument**.

De toen bekende dichter Jan Campert schreef naar aanleiding van deze gebeurtenis het beroemde **gedicht 'De Achttien Dooden'**. Klik op de volgende link en je kunt het gedicht lezen:

<http://www.geschiedenisvanvlaardingen.nl/verhalen/diversen/gedicht-de-achttien-dooden>

De Duitsers zetten de meeste andere gevangen genomen Geuzen op transport. Ze komen terecht in **concentratiekampen**. Hier moeten ze heel hard werken. Ze krijgen daarbij nauwelijks te eten en te drinken. Een 'horror'-kamp waar veel verzetsmensen terecht komen is **Buchenwald**.

Een aantal overgebleven leden van de Geuzen in Vlaardingen gaat verder met het verzet. Ze gaan voorzichtiger te werk en werken samen met verzetsgroepen uit Den Haag en Rotterdam. Ze communiceren onderling in codetaal. Helaas wordt ook deze groep verraden.

Verzetskranten

Naast verzetsgroep De Geuzen ontstaan er ook nog andere verzetsgroepen in Vlaardingen. Deze groepen verspreiden ook verzetskranten. In Vlaardingen zijn acht verzetskranten. Ze hebben namen als 'Ick Waeck', 'Het Vrije Woord', 'De Volhouder' en 'De Luistervink'. De verzetsmensen kopiëren ze stiekem op een stencilmachine (een soort kopieerapparaat) waarna ze de krantjes verspreiden. Kleine Wim de Witte uit de Nachtegaallaan, nog maar negen jaar oud, bracht ook krantjes rond.

'De Geuzen in WOII' – LESBRIEF voor de bovenbouw van het Vlaardingse basisonderwijs. Cultuurlijn 2018/2019 'Vlaardingse Schatten'. Een lesbrieft van het Stadsarchief Vlaardingen.

Het is heel gevaarlijk werk. Als de Duitsers erachter komen dat je illegale kranten maakt, nemen ze je gevangen. Al deze verzetskranten bij elkaar wordt **'illegale pers'** genoemd.

Hoofdstuk 4 LEVEN MET DE VIJAND

Duitse soldaten op straat

Raar hoor, ineens lopen er Duitse soldaten door de straten van Vlaardingen. Eerst doen ze best nog aardig. Zo willen ze de Hollanders op hun hand krijgen. Als ze merken dat dat niet helpt, verandert de situatie. Ze worden steeds brutaler en pakken gewoon spullen af zoals fietsen, auto's, wapens en voedsel. De boeren moeten toekijken dat hun varkens, kippen en konijnen meegenomen worden. Die eindigen natuurlijk op de barbecue van de Duitse soldaten, dat snap je wel. In heel Nederland gebeurt hetzelfde. Daardoor is er overal weinig meer te krijgen.

De Duitsers verbieden de meest normale dingen. Je mag bijvoorbeeld niet meer naar de Engelse radio luisteren. Vanaf 1943 moet je zelfs je radio inleveren! Niet iedereen doet dat natuurlijk.... Want die radio is voor de Hollanders heel belangrijk. De regering en de koningin zitten namelijk in Engeland, en spreken via **Radio Oranje** het Nederlandse volk moed in. Als je met een radio wordt gesnapt, ga je de cel in.

's Avonds en 's nachts is het pikkedonker. Ook dat moet van de Duitsers. Dat doen ze om de vliegtuigen van onze vrienden (geallieerden) uit Engeland, Amerika en Canada op een verkeerd spoor te zetten. Voor de inwoners van Vlaardingen is het absoluut verboden ('verboden') 's avonds en 's nachts de straat op te gaan. Dat komt doordat de Duitsers de **'avondklok'** hebben ingesteld. Het zijn zware tijden, voor iedereen. Honger en kou, je mag dit niet en dat niet en je bent altijd bang.

'Verboten für alle Juden!'

Voor joden ('Juden', spreek uit als 'joeden') breekt er helemaal een afschuwelijke tijd aan. Hitler haat joden. Hij geeft ze de schuld van alle ellende en armoede in Duitsland. Hij begint met allerlei dingen te verbieden. Ze mogen bijvoorbeeld niet meer naar de bioscoop, naar het park of naar het zwembad. Joodse kinderen moeten naar aparte scholen toe.

Iedere jood moet een **gele ster** op zijn of haar jas naaien zodat de Duitsers meteen zien dat ze jood zijn. In hun persoonsbewijs (een soort paspoort) komt een speciaal stempel te staan.

Dat is nog maar het begin en voor Hitler is het nog lang niet genoeg. Ze moeten dood, allemaal! En dat gebeurt ook. Hij voert ze af naar **concentratiekampen** en **vernietigingskampen**. De namen ervan heb je vast weleens gehoord: Auschwitz, Buchenwald, Dachau, Sobibór, Treblinka .....

Joden sterven door honger, kou en uitputting in de concentratiekampen. In de vernietigingskampen worden ze vaak meteen vergast. Aan het eind van de oorlog zijn er bijna zes miljoen joden vermoord! Ook een aantal joodse inwoners uit Vlaardingen komt nooit meer terug.....

Dit vreselijk gebeuren noemen we de **Holocaust**.

NSB'ers

In Nederland is er één politieke partij die het eens is met de Duitsers, de **NSB** (Nationaal Socialistische Beweging). Mensen die bij deze partij horen, werken zelfs samen met de moffen (een scheldwoord voor Duitsers)! Ze helpen de Duitsers bij het oppakken van mensen die bij het verzet zitten. Ook vertellen ze waar er mensen ondergedoken zitten. Veel NSB'ers verraden ook de schuilplaatsen van joden. Per opgepakte persoon krijgen ze een geldbedrag. Veel mensen hebben een verschrikkelijke hekel aan die NSB'ers.

Onderduiken

Maar gelukkig zijn de meeste mensen tegen Hitler. Zij helpen de joden **onder te duiken**. Vaak verstoppen ze joden in hun eigen huis! Supergevaarlijk, want overal liggen verraders op de loer. Als je betrapt wordt, eindig je in een concentratiekamp of voor het vuurpeloton. Dankzij hen zijn er duizenden joden aan de dood ontsnapt!

Niet alleen joden duiken onder. De Führer (Hitler) wil dat alle Nederlandse mannen tussen 18 en 35 jaar in Duitse fabrieken gaan werken. De Duitse fabrieksarbeiders doen heel andere dingen, zij vechten als soldaat in het Duitse leger. Veel Hollandse mannen gaan, er zijn er ook die onderduiken. Wanneer je ondergedoken zit heb je nergens recht meer op, dus ook niet op voedselbonnen. Je bestaat eigenlijk niet meer. Mensen die onderduikers helpen, vragen aan verzetsmensen distributiestamkaarten en persoonsbewijzen te vervalsen. Het verzet pleegt ook overvallen op

distributiekantoren. De op deze manier buit gemaakte bonnen gaan naar de mensen die onderduikers in huis hebben. Zo komen zij niet om van de honger.

Dolle Dinsdag

Vier jaren gaan er zo voorbij. Begin september 1944 zijn er geruchten dat de bevrijding eraan zit te komen. Op dinsdag 5 september besluiten veel Duitsers en NSB'ers alvast te vluchten. Vlaardingse NSB'ers verzamelen zich op een schip dat in de Oude Haven ligt. Ze hebben veel bekijks. De bruggen en kades staan vol met Vlaardingers die nieuwsgierig naar de aftocht staan te kijken. Dan ontstaan er relletjes op de spoorbrug. Onopgemerkt door de chaos die hierdoor ontstaat, gooit een Vlaardinger de sleutel van de brug in de haven. De spoorbrug kan niet meer open om het schip er door te laten..... Door de onrust die er in de stad is ontstaan, raken de Duitsers in paniek en schieten in het wilde weg om zich heen. Het zal nog zeven maanden duren voordat het Nederlandse volk bevrijd wordt. Die dinsdag zijn we **Dolle Dinsdag** gaan noemen.

Hongerwinter

Dan breekt er een strenge winter aan. Het vriest dat het kraakt. In het westen van het land is er bijna niets meer te eten. Er zijn ook nauwelijks kolen voor in de kachel, er is geen gas meer en ook geen elektriciteit. Daardoor koken veel mensen op een noodkacheltje waarvoor ze hout halen uit parken en plantsoenen.

Hongerige Vlaardingers kunnen ook terecht in een gaarkeuken. Hier kookt men grote pannen soep en pap om de lege magen te vullen. Tegen inlevering van een voedselbon en een klein geldbedrag kun je je pannetje vol laten scheppen. Maar..... de porties worden kleiner en kleiner. Het wordt steeds moeilijker om aan eten te komen.

Die winter van 1944/1945, die de **hongerwinter** genoemd wordt, lijdten de kinderen het meest. Veel kinderen gaan een tijdje lang logeren bij gastgezinnen in het noorden en oosten van Nederland. Hier is nog wel genoeg te eten.

De omstandigheden in het westen zijn erbarmelijk. De mensen zijn wanhopig!

Wil je meer te weten komen over de hongerwinter, via deze link kan dat:

<http://www.geschiedenisvanvlaardingen.nl/verhalen/gebeurtenissen/hongerwinter-in-vlaardingen>

Zweeds wittebrood en voedseldroppingen

Toch zijn er ook wat lichtpuntjes. In maart 1945 komt er uit Zweden meel en margarine in Nederland aan. Van het meel wordt Zweeds wittebrood gebakken.

Aan het eind van de hongerwinter zijn er **voedseldroppingen**. Dit heet '**Operatie Manna**'. De geallieerden gooien voedselpakketten uit vliegtuigen. Ze komen terecht in Rotterdam en worden vandaar uit verdeeld over de omliggende dorpen en steden.

Bevrijding

En dan eindelijk, op **5 mei 1945** wordt **Nederland bevrijd**. De bevolking is dolblij en opgelucht! Voor NSB'ers en meisjes die een Duitser als vriend hebben, verloopt de bevrijding niet zo feestelijk..... Die meisjes en vrouwen worden uit hun huizen gesleurd, kaal geknipt en rondgereden in een open vrachtwagen. Als straf voor hun liefde.... Sommige Duitse soldaten pikken dat niet en raken door het dolle heen. Ze schieten op alles wat beweegt. Een jongen van vijftien jaar, Dirk den Hond, wordt die dag op de hoek van de Schiedamseweg en de Hoflaan door zijn hoofd geschoten en overlijdt.

Veel NSB'ers en zogenaamde moffenmeiden of Stuka's komen uiteindelijk in een interneringskamp (een soort strafkamp) terecht. Dat kamp heet '**De Vergulde Hand**' en zit aan de Maassluisdijk. Hier lees je meer over het kamp:

<http://www.geschiedenisvanvlaardingen.nl/verhalen/archivalia/conttekening-van-interneringskamp-de-vergulde-hand>

De BS (Binnenlandse Strijdkrachten), een soort politie, arresteert na de bevrijding nog veel meer 'foute' Vlaardingers. Ook zij worden naar dit kamp gebracht. Veel van hen zitten hier wel tot 1948 gevangen.

Op 8 mei rijden de Amerikanen en Canadezen met jeeps Vlaardingen binnen. Iedereen danst, juicht en zwaait naar de bevrijders. Na 5 jaar bezetting kan iedereen weer **in vrijheid leven** en gelukkig kunnen we dat in Nederland nog steeds.

► **Ga naar de website**

www.geschiedenisvanvlaardingen.nl en zoek nog meer informatie over **Verzetsgroep De Geuzen en de Tweede Wereldoorlog**. **Op de site kun je ook veel foto's van De Geuzen vinden.**

'**De Geuzen in WOII**' – LESBRIEF voor de bovenbouw van het Vlaardingse basisonderwijs. Cultuurlijn 2018/2019 'Vlaardingse Schatten'. Een lesbrieft van het Stadsarchief Vlaardingen.

Hoofdstuk 5 VOORBEREIDING IN DE KLAS

Voordat je naar het Stadsarchief komt, kijk je naar aflevering 5 'Verraad en verzet' van de serie '13 in de oorlog' (serie van de NPS uit 2009).

De aflevering vind je hier:

<http://archieff.ntr.nl/13indeoorlog/uitzending5.html>

Na het kijken van de aflevering ga je aan de slag met het werkblad, dat vind je hier <http://www.geschiedenisvanvlaardingen.nl/educatie/basisonderwijs>.

De juf of meester leest dit verhaal over De Geuzen in de klas voor:

http://www.geschiedenisvanvlaardingen.nl/upload//publicaties/Geuzenverhaal%20voor%20de%20leerling_aangepast.pdf

Hoofdstuk 6 VERWERKINGSOPDRACHT

Maak zelf een verzetskrant

Je weet nu hoe het was in Vlaardingen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ook weet je wie De Geuzen waren en wat zij en andere verzetsgroepen deden. Ze maakten bijvoorbeeld een illegaal krantje dat zij verspreidden door Vlaardingen, zoals '**Geuzenbericht**' en 'Ick Waeck'.

Als verwerkingsopdracht ga je een echte verzetskrant maken.

De juf of meester verdeelt de klas in groepjes.

Als groepje bedenk je waarover je wilt schrijven. Je maakt een artikel dat jullie graag in de verzetskrant zouden willen plaatsen. Ook maak je daar een tekening (illustratie) bij. Foto's maken was in de oorlog namelijk verboden. Misschien is iemand in je groepje wel heel goed in tekenen en maken jullie een kort stripje voor de krant. Uiteindelijk bedenken jullie als klas een naam voor de krant.

Je kunt ook in groepjes van bijvoorbeeld vijf leerlingen aan één verzetskrant werken. Meerdere inzendingen per klas zijn welkom!

De artikelen schrijven jullie zelf. Het mag verzonnen zijn, maar jullie mogen ook boeken of websites gebruiken waar je stukjes uithaalt om zo een artikel te maken. Denk goed na wat jij zou doen en wat je zou willen schrijven.

Bijvoorbeeld een artikel over het doorgeven van informatie, over spionageactiviteiten, over de gaarkeuken, of een artikel over de opgepakte Geuzen. Voor informatie kunnen jullie onder andere gebruik maken van de website <http://www.geschiedenisvanvlaardingen.nl>. Op deze website is flink wat informatie te vinden over de Tweede Wereldoorlog.

Natuurlijk kunnen jullie als groepje ook langskomen op het Stadsarchief. Hier zijn veel boeken waar jullie gebruik van mogen maken en wij kunnen jullie begeleiden bij jullie zoektocht. **Maak wel eerst even een afspraak!**

De krant moet op A3-formaat. Deze vouw je één keer dubbel. Je krijgt dan een soort boekje. Kom je ruimte tekort, doe je er gewoon nog een A3-vel bij. Bovenaan de pagina komt de titel van de krant. De indeling van de krant mag je zelf bepalen, maar het moet op A3 passen. Er zitten geen eisen aan de

uitvoering. Het mag op de computer (in de oorlog ging dat op een schrijfmachine), maar het mag ook gewoon geschreven, geknipt en geplakt worden.

Als de krant af is kunnen jullie hem afgeven bij het Stadsarchief. De verzetskranten worden beoordeeld door een jury. De klas met de mooiste of spannendste krant(en) wint een mooie prijs!

Websites met informatie voor de verzetskrant

<http://www.geschiedenisvanvlaardingen.nl>

http://nl.wikipedia.org/wiki/Tweede_Wereldoorlog

http://nl.wikipedia.org/wiki/Tweede_Wereldoorlog_in_Nederland

<http://www.entoen.nu/tweedewereldoorlog>

<http://www.hetillegaleparool.nl/>

Op deze websites vind je veel informatie die je kunt gebruiken bij het maken van de krant. Kijk ook eens in je eigen omgeving. Misschien staan er thuis in de boekenkast wel een aantal boeken over de Tweede Wereldoorlog. Of heb je een **opa of oma, tante of oom** die je een spannend **verhaal kan vertellen over de oorlog**. Doe je best, maak mooie en interessante artikelen!

COLOFON

'De Geuzen in WOII' is een erfgoedproject van het Stadsarchief in samenwerking met Streekmuseum Jan Anderson en Stichting Geuzenverzet 1940 – 1945. Ook is er samenwerking met de Geuzenmaand <http://www.geuzenmaand.nl/>.

Leerlingen uit groep 7 van het Vlaardingse basisonderwijs bereiden zich met behulp van de website www.geschiedenisvanvlaardingen.nl voor op hun bezoek aan het Stadsarchief.

Concept

Stadsarchief Vlaardingen, bijgewerkt in 2018

Teksten en samenstelling

Joke van Leeuwen-Zuidgeest, Stadsarchief Vlaardingen

Verantwoording

- **Beeldmateriaal:** Collectie Stadsarchief Vlaardingen en Collectie Jan van den Berg (fotograaf Piet van den Berg)
- **Websites:** <http://www.geschiedenisvanvlaardingen.nl> en <http://www.verzetsmuseum.org>
- **Geraadpleegde literatuur:**
  - 'De schok van het onbekende' – drs. Klaas Kornaat, 1994
  - 'Historisch jaarboek Vlaardingen '85', hoofdstuk 'Vlaardingen 1940–1945' – Theo J. Poelstra, 1985
  - 'Wittebrood met suiker, dagboek van een 16-jarig meisje in de hongerwinter', Paula van Lieshout-Foet & Susanne van Lieshout, 2012
  - 'De Geuzen van 1940' – A.M. Overwater, 1996
  - 'De Geuzen'- Harry Paape, 1965

EINDE